

Isolationisternas svårigheter

Ordbytet mellan hr Undén och hr Ohlin i onsdagens försvarsdebatt belyste genom båda talarnas ängslan att säga något klart och bestämt neutralitetspolitikens dilemma. Det belyste också på ett oroande sätt den parlamentariska diskussionens nivå — en nivå som inte beror på deltagarnas oförmåga, utan på deras fasta tro att det i detta sammanhang är nödvändigt med ett slags barnkammar-språk. Man kan knappast tänka sig att ett par svenskar i ett privat samtal allvarligt skulle ha framfört dylika överväganden; återfunnes dialogen i en roman, skulle den ha ansetts

som ett övertygande bevis på författarens valhänthet. Men i riksdagen går det att säga sådant — åhörarna anser det listigt att låta orden dölja tankarna och respekterar därför otydligheten. Det dunklast sagda är det djupast tänkta.

Hr Ohlin, som är ambitiös nog att vilja fixera själva otydligheten i en formel, har kännetecknat vår politik som "västorienterad alliansfrihet". Detta ogillar hr Undén. Någon lämplig beteckning för den svenska utrikespolitiken fann han inte; "jag vet inte om det är så viktigt att få en term som omfattar alla sidor av det internationella livet" (stenografiskt referat). Neutralitetspolitik vore inte ett bra ord, ty neutralitet är egentligen ett uppträdande vid krig — vilket inte hindrar att hr Undén under det senaste året oavbrutet talat om svensk neutralitetspolitik som ett förhållningssätt under fred. Om västorientering fick det ej alls vara tal. Stater som Sverige "fick lov att försöka hålla sig till det gängse neutralitetsbegreppet, den folkrättsliga neutraliteten, och kunde alltså inte säga att de kunde följa en linje som kunde betecknas som en neutralitet som vore till förmån för ena parten, som vore konsekvent partisk". Man borde "över huvud taget nog vara ganska försiktig med att förkunna hur man skall handha neutralitetspolitiken i händelse av krig, då så mycket beror på det maktläge eller den ställning vari den neutrala staten befinner sig".

Dessa uttalanden godtogs av hr Ohlin. Med sina ord om västorientering hade han blott avsett 1) att vi var med i Marshallplanen, 2) att vi skall med i Europarådet, 3) att "den svenska linjen vid förhandlingarna om en nordisk försvarssamverkan hade drag av att man eftersträvade förståelse med västmakterna kring en sådan politik". Hr Ohlin hade alltså inte menat något bestämt om vår framtida politik, intet på något sätt oroande. Och så övergick dialogen till den stora frågan om det var rimligt att tala om västorientering därför att vi är med i Marshallplanen.

Detta sätt att resonera, eller rättare att uttrycka sig, innebär ett indirekt bestridande av en rad förhållanden om vilka alla, isolationisterna lika väl som anhängarna av samverkan, lär vara ense. Ett sådant förhållande är att vårt hopp om

fred och vårt hopp om att bevara vår frihet i händelse av krig helt grundar sig på västmakternas styrka och stöd; isolationisterna är lika mycket anhängare av hjälp väster ifrån som deras motståndare, men de vill blott ha oförberedd hjälp. Ett annat är att vår neutralitetspolitik aldrig får föras på så sätt att vi kommer i krig på rysk sida. Eller vill någon demokrat på allvar hävda att vi under några förhållanden skall hjälpa Ryssland mot Norge och Danmark och därmed indirekt att slå ned friheten även hos oss?

Saker som dessa får inte sägas i riksdagen. Att säga vad man tänker är där opassande — det statsmannamässiga är att diskutera à la Undén—Ohlin. Från den svenska opinionens synpunkt spelar detta mindre roll; den vilslede inte av skuggspelet. Det farliga är att man i utlandet kan tro att deklamationer av den här berörda typen återger Sveriges eller åtminstone de deklarerandes egen uppfattning. Om man gör det kan den risk inträffa på vilken hr Ohlin i debatten försiktigt häntydde, nämligen att vi definitivt ställs utanför demokratiernas sammanhang.

I samma debatt förkunnade de svenska kommunisterna öppet att de är redo att tjänstgöra som Stalins femte kolonn. Förut har just från neutralitetsivrarnas håll ofta sagts att våra kommunister är ofarliga, att de egentligen är goda svenskar. Nu har man svart på vitt på att så inte är fallet. Kommunistledarna är redo att vid en rysk aktion beordra förstörelse bakom fronten, att lamslå vår försvarsförmåga genom hugg på ömtåliga punkter. Skall ändå kommunister ha ledande platser i Stockholms polis och civilförsvar? Skall inte vad som hänt göra isolationisterna tveksamma? Det gäller dock att genom samverkan avvärja angrepp från den stat som organiserar förräderiet inom vårt lands gränser.